

is het geval bij het verzoek om bepaalde aandelen terug te (laten) leveren nu de Ondernemingskamer in enquêteprocedures niet treedt in vermogensrechtelijke verhoudingen (HR 18 november 2005, «JOR» 2005/295 (*Unilever*), r.o. 4.2). Loman Invest had ook het verzoek om de bestuurder de opdracht te geven om als vereffenaar de activa van de Wamberg Groep te liquideren beter achterwege kunnen laten. Uit de tekst van het tweede lid van art. 2:349a BW volgt dat er sprake moet zijn van een situatie dat de onmiddellijke voorzieningen vereist zijn gelet op de toestand van de rechtspersoon. De Ondernemingskamer moet zich er daarbij van vergewissen dat eventuele onmiddellijke voorzieningen voldoen aan het evenredigheidsbeginsel, waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van zowel de rechtspersoon als degenen die krachtens de wet en de statuten zijn betrokken bij zijn organisatie (zie *Kamerstukken II* 2010/11, 32887, nr. 3 (MvT), p. 19-20 en 32). Daarbij komt dat de Ondernemingskamer in de eerste fase van de enquêteprocedure zich slechts aan de hand van de in het geding gebrachte stukken een voorlopig oordeel van de zaak kan vormen. Het voorgaande maakt dat het bijzonder onwaarschijnlijk is dat de Ondernemingskamer in de eerste fase van de enquêteprocedure een onmiddellijke voorziening zal treffen die in de praktijk neerkomt op een ontbinding en vereffening van de rechtspersoon. Tot een dergelijke voorziening bestaat ook geen enkele noodzaak als er een bestuurder wordt benoemd, aangezien deze bestuurder zelf naar bevind van zaken kan handelen. De Ondernemingskamer hoeft daarmee niet op de stoel van het bestuur te gaan zitten en als daartoe geen noodzaak bestaat, zal de Ondernemingskamer dat ook niet doen. Een laatste onmiddellijke voorziening waarom Loman Beheer had verzocht en waarbij ik in deze noot stil wil staan, betreft het reeds eerdergenoemde verzoek van Loman Beheer om bij wijze van onmiddellijke voorziening een prioriteitsaandeel met doorslaggevende stem uit te (laten) geven aan de door de Ondernemingskamer benoemde bestuurder. Wellicht was het idee hierbij dat op deze wijze VL Investments de controle over de vergadering van prioriteitsaandeelhouders ontnomen zou kunnen worden, maar niet valt in te zien waarom daarvoor niet volstaan kon worden met overdracht van de prioriteitsaandelen ten titel van beheer. De Ondernemingskamer zag echter geen reden om een beheerder van aandelen te benoemen. Uit de beschikking blijkt niet dat sprake was van een impasse in de aandeelhoudersvergadering of een dreiging dat bepaalde besluiten door de aandeelhoudersvergadering(en) van de vennootschappen in de Wamberg Groep genomen zouden worden. Het is dan evenmin verwonderlijk dat er geen aandelen ten titel van beheer zijn overgedragen.

mr. R.J.W. Analbers
advocaat bij Rutgers & Posch N.V. te Amsterdam

87

Aandeelhouder die geen bestuurder is, heeft recht op financiële informatie op grond van art. 2:8 BW

Rechtbank Den Haag
6 april 2022, nr. C/09/625422 / KG ZA 22-168,
ECLI:NL:RBDHA:2022:3129
(mr. Vetter)
Noot mr. M.C. van Rijswijk en mr. J.A.G. de Boer

Blokkeringsregeling overdracht aandelen bv.

[BW art. 2:8]

Aandeelhouder die geen bestuurder is wenst financiële informatie voor externe financiering van over te nemen aangeboden aandelen. Het recht daartoe is niet vervat in de blokkeringsregeling, maar vloeit wel voort uit de redelijkheid en billijkheid.

Partijen twisten over de toepassing van de statutaire aanbiedingsregeling. Tegenover het standpunt van [de Holding] c.s. dat [B.V. 3] de termijn van art. 12 lid 5 van statuten van [de Holding] ongebruikt heeft laten verstrijken, heeft [B.V. 3] aangevoerd dat [de Holding] incorrect handelt door haar relevante informatie te onthouden en haar zo een eerlijke kans te onthouden om de helft van de aandelen (dat is dus: een aandeel) van [B.V. 2] te verwerven. Ter zitting heeft zij duidelijk gemaakt dat het haar erom te doen is dat zij externe financiering verkrijgt voor het kopen van het aandeel van [B.V. 2] en dat zij daarvoor financiële informatie van [de Holding] behoeft. Nu zij sinds 21 september 2021 geen bestuurder meer is van [de Holding] heeft zij, ten opzichte van C, die enig statutair bestuurder is, een informatieachterstand.

De vraag is wel of [B.V. 3] recht heeft op de gewenste (financiële) informatie. De statuten bevatten niet de plicht voor de vennootschap aandeelhouders (die niet tevens bestuurder zijn), desgewenst, in het kader van de aanbiedingsregeling, van informatie (in aanvulling op al tot stand gekomen jaarrekeningen) te voorzien. In een geval als dit, waarin geenszins vaststaat dat de aandeelhouder (hier: [B.V. 3]) niet in staat zal zijn de aankoop van een of meer aandelen te financieren, kan de aandeelhouder die niet tevens bestuurder is wel nadere inlichtingen verlangen die ogenschijnlijk relevant zijn voor het verkrijgen van financiering door een derde partij. Bijzondere omstandigheden (die daaraan in de weg zouden staan) daargelaten, kan de aandeelhouder in de positie waarin [B.V. 3] verkeert die inlichtingen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid (art. 2:8 BW) verlangen.

Kortom, bij deze stand van zaken kan [B.V. 3] (nog) niet veroordeeld worden mee te werken aan de overdracht van de beide aandelen door [B.V. 2] aan [B.V.1]. Daarbij moet bedacht worden dat het spoedeisend belang bij [de Holding], [B.V.1] en [B.V. 2] ook weer niet zo groot is dat een kort nader uitstel ten behoeve van [B.V. 3] zeer bezwarend is. De vorderingen van [de Holding c.s.] worden, in dit stadium, dus afgewezen. Zij worden als de in het ongelijk gestelde partij veroordeeld in de kosten van dit geding zoals gevorderd, te vermeerderen met de wettelijke rente. Voor veroordeling in de nakosten bestaat geen grond, nu de kostenveroordeling ook voor deze

nakosten een executoriale titel oplevert (vgl. HR 19 maart 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL1116, NJ 2011/237).

1. [de Holding] te [plaats 1],

2. [B.V. 1], te [plaats 1],

3. [B.V. 2] te [plaats 2],

eiseressen,

advocaten: mr. M.P.H. Sanders en mr. J.S. Mennema te Amsterdam,

tegen

[B.V. 3] te [plaats 3],

gedaagde,

advocaten: mr. R.J.W. Analbers en mr. C.M. Tjoa te Amsterdam.

Partijen worden hierna respectievelijk aangeduid als '[de Holding c.s.]' en '[B.V. 3]'. Eisers worden afzonderlijk aangeduid als '[de Holding]', '[B.V. 1]' en '[B.V. 2]'.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van 10 maart 2022, met producties;
- de conclusie van antwoord, met producties;
- de akte houdende overlegging productie 21 tot en met 26 van [de Holding c.s.], met producties;
- de aanvullende productie van [de Holding c.s.];
- de pleitnota's van [de Holding c.s.] en [B.V. 3] (met productie 17).

1.2. De mondelinge behandeling is gehouden op 23 maart 2022. Ter zitting is vonnis bepaald op heden.

2. De feiten

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting wordt in dit geding van het volgende uitgegaan.

2.1. [de Holding], opgericht in 2013, staat aan het hoofd van enkele werkmaatschappijen die zich bezighouden met de exploitatie van elektronische muziek, met name in de vorm van de organisatie van (drie) muziekfestivals, in Nederland en Kroatië.

2.2. Vanaf het begin heeft [de Holding] drie aandeelhouders:

- [B.V. 1], waarvan [A] (hierna: [A]) enig aandeelhouder en bestuurder is.
- [B.V. 2], waarvan [B] (hierna: [B]) enig aandeelhouder en bestuurder is;
- [B.V. 3], waarvan [C] (hierna: [C]) enig aandeelhouder en bestuurder is.

[B.V. 1], [B.V. 2] en [B.V. 3] hebben ieder 33% van de aandelen in [de Holding]. Zij hebben elk twee aandelen.

Hierna zullen soms de namen van de natuurlijke personen gebruikt worden waar (mede) de rechtspersoon bedoeld is.

2.3. Aanvankelijk vormden de aandeelhouders gezamenlijk de statutaire directie van [de Holding].

2.4. Artikel 12 van de statuten van [de Holding] bevat een (blokkerings)regeling. Op grond van deze regeling is een aandeelhouder die aandelen wenst over te dragen gehouden deze aan de andere aandeelhouders aan te bieden, waarna zij daarop kunnen reflecteren. Vervolgens dienen de aanbieder en de gegadigde(n) met elkaar in overleg te treden over de prijs; ook voorziet de regeling in de mogelijkheid dat een deskundige de waarde bepaalt. Na vaststelling van de prijs dienen de aandelen binnen een maand na gestanddoening van het aanbod tegen de overeengekomen betaling worden afgenomen. Deze bepaling luidt – voor zover hier van belang – als volgt: '[...]

5. De aanbieder en degenen, aan wie één of meer aandelen zijn toegewezen, treden in overleg omtrent de voor het aandeel of de aandelen te betalen prijs. Indien dit overleg niet tot overeenstemming heeft geleid binnen drie weken na de mededeling van de directie omtrent de toewijzing wordt de prijs, welke gelijk dient te zijn aan de waarde van het aandeel of de aandelen, vastgesteld door een accountant, aan te wijzen door partijen in gemeenschappelijk overleg of zo zij omtrent deze aanwijzing niet tot overeenstemming zijn gekomen binnen veertien dagen, nadat één van de partijen aan de wederpartij heeft medegedeeld, dat zij prijsvaststelling door een deskundige wenst, door de voorzitter van de Kamer van Koophandel binnen welker ressort de vennootschap feitelijk gevestigd is.

6. De accountant brengt zijn rapport uit aan de directie.

De directie deelt onverwijld aan de aanbieder en iedere gegadigde bij aangerekende brief, dan wel elektronisch aan e-mailadressen overeenkomstig artikel 8 lid 1, mede welke prijs de deskundige heeft vastgesteld.

7. Iedere gegadigde heeft gedurende een maand na verzending van de in lid 6 van dit artikel voorgeschreven mededeling het recht te verklaren. dat hij niet langer of slechts voor minder aandelen dan hij aanvankelijk had opgeëist, gegadigd is. Deze verklaring geschiedt bij aangetekend schrijven, dan wel elektronisch, aan de directie. De aldus vrijkomende aandelen worden alsdan door de directie binnen acht dagen tegen de door de deskundige vastgestelde prijs aangeboden aan de overige aandeelhouders met overeenkomstige toepassing van het in de leden 2, 3 en 4 bepaalde.

8. De aanbieder heeft te allen tijde het recht zijn aanbod in te trekken doch uiterlijk tot een maand nadat hem definitief bekend is aan welke gegadigden hij al de aangeboden aandelen kan verkopen en tegen welke prijs; (...)

9. Nadat de hiervoor bepaalde termijn voor intrekking van het aanbod is verstreken deelt de directie aan de aanbieder en de uiteindelijke gegadigden mede of de aanbieder zijn aanbod al dan niet heeft ingetrokken. Ingeval van gestanddoening van het aanbod is tussen de aanbieder en de gegadigden een koopovereenkomst tot stand gekomen met betrekking tot de aandelen waarop deze hebben gereflecteerd en moeten de toegevoegde aandelen tegen gelijktijdige betaling van de verschuldigde prijs worden geleverd binnen een maand na ontvangst van de mededeling van de directie omtrent de gestanddoening van het aanbod.

10. De overdracht van alle aangeboden aandelen aan de voorgestelde verkrijger(s) genoemd in de kennisgeving voorgeschreven in lid 1 is vrij indien niet alle aandelen tegen contante betaling worden opgeëist, mits de aanbieder zijn aanbod niet heeft ingetrokken en mits de levering plaats heeft binnen drie maanden nadat is komen vast te staan dat niet alle aandelen worden opgeëist en zulks door de directie aan de aanbieder is medegedeeld. Indien evenwel de aanbieder alsdan de aangeboden aandelen aan de voorgestelde verkrijger(s) tegen een lagere prijs dan de vastgestelde wenst over te dragen zal hij verplicht zijn de aangeboden aandelen tegen deze lagere prijs aan de overige aandeelhouders aan te bieden met overeenkomstige toepassing van het in dit artikel bepaalde, echter met uitzondering van het bepaalde in deze zin.'

2.5. Vanaf 2018 hebben [B.V. 1] en [B.V. 2] de mogelijkheden onderzocht om hun aandelen te verkopen aan een derde, dan wel aan [B.V. 3]. Op 2 september 2019 hebben [B.V. 1], [B.V. 2] en [B.V. 3] een valuator opdracht gegeven de aandelen in [de Holding] te waarderen. In een rapport van 6 maart 2020 heeft de valuator 100% van de aandelen in [de Holding] per 31 augustus 2019 gewaardeerd op € 7.616.408,- en daarmee op

€ 2.538.803,- per aandeelhouder. Deze waardering heeft niet geleid tot een transactie.

2.6. Op 23 juni 2020 is [B.V. 2] teruggetreden als statutair directeur van [de Holding].

2.7. Tijdens het festival [Festival 1] van 26 tot en met 30 augustus 2021 heeft [C] zich schuldig gemaakt aan (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. In verband daarmee is [B.V. 3] op 21 september 2021 teruggetreden als statutair bestuurder van [de Holding]. Vanaf die datum is [B.V. 1] de enige statutaire bestuurder van [de Holding].

2.8. In de aandeelhoudersvergadering van 7 december 2021 is gesproken over de positie van [B.V. 1] en over de uitkoop van de aandelen van [B.V. 2] en [B.V. 3] door [B.V. 1].

Tijdens deze vergadering hebben [C] en [B] hun twijfels uitgesproken over het functioneren van [A].

2.9. Bij e-mail van 16 december 2021 heeft [B.V. 3] een bod van [B.V. 1] op zijn aandelen afgewezen.

2.10. Tussen [B.V. 1] en [B.V. 2] is op 21 december 2021 een koopovereenkomst gesloten met betrekking tot de koop en verkoop van alle (namelijk: twee) door [B.V. 2] gehouden aandelen in [de Holding]. In de overeenkomst staat onder meer het volgende vermeld:

- De koopprijs voor de aandelen bedraagt € 1,2 miljoen, waarvan € 700.000,- bij de levering wordt betaald en de resterende € 500.000,- op 1 oktober 2022, als in 2022 het [Festival 2] plaatsvindt, en anders in 2023 of uiterlijk in 2024.

- De levering zal zo snel mogelijk plaatsvinden.

- Een eventuele waardering van de aandelen door een accountant zal niet leiden tot aanpassing van de koopprijs.

- [B.V. 2] werkt niet mee aan (voorstel tot) schorsing of ontslag van [B.V. 1] als statutair bestuurder.

- Indien [B.V. 3] op basis van de (statutaire) blokkeringsregeling aanspraak maakt op levering van 50% van de door [B.V. 2] aangeboden aandelen, treden [B.V. 1] en [B.V. 2] in overleg over aanpassing van de voorwaarden van deze overeenkomst.

2.11. Bij e-mail van 22 december 2021 heeft [de Holding] [B.V. 3] formeel in kennis gesteld van het voornemen van [B.V. 2] om haar beide aandelen tegen een koopprijs van € 1,2 miljoen over te dragen aan [B.V. 1].

2.12. Bij e-mail van 5 januari 2022 heeft [B.V. 3] aan [de Holding] meegedeeld dat hij reflecteert op de aandelen van [B.V. 2]. In deze e-mail schrijft [B.V. 3] het volgende:

‘Het is inmiddels duidelijk dat je niet bereid bent of in staat bent om zowel mij als [B] uit kopen voor een redelijke prijs en heb je [B] nu bereid gevonden om met een slechte deal akkoord te gaan om er maar vanaf te zijn. Het spreekt volgens mij voor zich dat het voor mij onacceptabel is dat een situatie ontstaat waarin jij de overwegende zeggenschap hebt, laat staan dat dit gebeurt zonder dat mijn positie als minderheidsaandeelhouder gewaarborgd is. Ik zal dan logischerwijs ook alles in het werk stellen om te voorkomen dat er een situatie ontstaat waarbij jij meerderheidsaandeelhouder (en enige statutaire bestuurder) bent en ik minderheidsaandeelhouder. Het is verder van belang dat jij als enig bestuurder nu een informatievoorsprong hebt ten opzichte van mij en [B]. Dat we over dezelfde relevantie informatie moeten beschikken om zinvolle onderhandelingen over de prijs van de aangeboden aandelen te voeren spreekt ook voor zich. Ik zou daarom graag van jou (als bestuurder) een duidelijk overzicht willen ontvangen van de geboekte resultaten in 2021 en een prognose voor de aankomende jaren.’

2.13. Bij e-mail van eveneens 5 januari 2022 heeft [de Holding] aan [B.V. 2] en [B.V. 3] meegedeeld dat zowel [B.V. 1] als [B.V. 3] hebben gereflecteerd op de aandelen van [B.V. 2], zo-

dat aan ieder van hen één aandeel wordt toebedeeld. In deze e-mail verzoekt [de Holding] om zo snel mogelijk te laten weten of er overeenstemming is over de prijs of dat er waardering door een externe partij moet plaatsvinden.

2.14. Bij e-mail van 28 januari 2022 heeft de advocaat van [B.V. 3] nogmaals aan de advocaat van [de Holding] verzocht om actuele cijfers aan te leveren en een forecast voor de komende drie jaren.

2.15. Bij e-mail van 31 januari 2022 heeft [B.V. 1] via haar advocaat aan [B.V. 3] meegedeeld dat de termijn van artikel 12 lid 5 voor het bereiken van overeenstemming over de prijs op 26 januari 2022 ongebruikt is verstreken. In deze e-mail heeft [B.V. 1] aangeboden de aandelen van [B.V. 3] te kopen voor € 1,2 miljoen, onder gelijke voorwaarden als waartegen zij van [B.V. 2] koopt. Bij deze e-mail heeft de advocaat een overzicht verzonden van de beschikbare werkbudgetten en een ad-hoc-prognose (‘een ruw werkproduct op basis van maximale bezoekersaantallen, waarin een aantal zaken niet is doorberekend (horeca-opbrengsten, verschillende werkbudgetten)’). Volgens deze prognose is het resultaat voor belastingen voor het jaar 2021 € 316.000,-. Dit overzicht bevat daarnaast prognoses voor de jaren 2022 en 2023.

2.16. Bij e-mail van 3 februari 2022 heeft de advocaat van [de Holding c.s.] aan de advocaat van [B.V. 3] verzocht om uiterlijk 7 februari 2022 een verklaring af te geven waarin hij bevestigt dat hij afziet van het recht op overname van een aandeel van [B.V. 2]. In deze e-mail schrijft de advocaat van [de Holding] dat [B.V. 3] geen werkelijke interesse heeft, en niet heeft gereageerd op (inmiddels vervallen) aanbod om haar eigen aandelen te verkopen.

2.17. Bij e-mail van 3 februari 2022 heeft de advocaat van [B.V. 3] verklaard dat [C] bereid is af te zien van een externe waardering van de aandelen mits aan hem deugdelijke financiële informatie ter beschikking wordt gesteld.

2.18. Bij e-mail van 9 februari 2022 heeft de advocaat van [B.V. 3] aan de advocaat van [de Holding] verzocht om de volgende gegevens te verstrekken:

- *Concept jaarrekening 2021 (waarin ook alle steunmaatregelen die [de Holding] over 2021 ontvangen heeft of nog zal ontvangen zijn verwerkt).*

- *Een uitgewerkte prognose voor 2022 en 2023 (waarbij het volgens ons realistisch is dat uitgegaan kan worden van een scenario dat de festivals weer doorgang vinden), waarbij ook een vergelijking is opgenomen met de cijfers pre corona.*

- *Cash flow forecast voor 2022.*

2.19. Bij e-mail van 9 februari 2022 heeft de advocaat van [de Holding c.s.] aan de advocaat van [B.V. 3] meegedeeld dat de accountant van [de Holding] [B.V. 3]/[C] al in december 2021 heeft gevraagd zijn vragen te mailen en dat hij nog altijd bereid is de vragen van [C] te beantwoorden.

2.20. Bij e-mail van 14 februari 2022 heeft [de Holding] aan [B.V. 3] voorlopige balanscijfers over 2021 verstrekt.

2.21. Bij e-mail van 11 maart 2022 heeft [C] vragen gesteld aan de accountant van [de Holding]. Deze vragen hebben onder meer betrekking op de liquiditeitsprognose over het komende jaar en een overzicht van de (corona)steunmaatregelen van de overheid.

2.22. Bij e-mail van 15 maart 2022 heeft de accountant van [de Holding] het volgende meegedeeld aan de aandeelhouders:

- op 21 of 22 maart 2022 worden de voorlopige cijfers over 2021 opgesteld, gepresenteerd in een voorlopige consolidatiestaat;

- het overzicht van de steunmaatregelen zal min of meer gelijktijdig met de consolidatiestaat beschikbaar zijn;

– De liquiditeitsprognose 2022 wordt geactualiseerd en zal naar verwachting eind maart 2022 beschikbaar zijn, of zoveel eerder als mogelijk.

2.23. In een door hem ondertekende schriftelijke verklaring van 17 maart 2022 heeft [B] onder meer het volgende verklaard:

‘Nadat ik mijn aandelen volgens de statuten had aangeboden, heeft [C] gezegd dat hij ze wilde kopen. Ik heb rond 19 januari 2022 een overleg met hem gevoerd, maar hij heeft daarbij helemaal niet gesproken over het kopen van mijn aandelen. Hij vond de prijs van mijn aandelen juist te laag en wilde de statutaire aanbiedingsregeling gebruiken om een nieuwe waardebeoordeling van de aandelen te laten doen, waarbij zou blijken dat de aandelen meer waard zijn, zodat hij ook zijn eigen aandelen voor een hogere prijs zou kunnen verkopen. Dat [C] nu zegt dat hij mijn aandelen wil kopen vind ik dus niet geloofwaardig.

Ik realiseer mij goed dat bij een waardering van de aandelen er waarschijnlijk een hogere prijs uit zal komen. Ik realiseer mij ook dat dankzij de overheidssteun van de afgelopen twee jaar [de Holding] op dit moment voldoende liquide is en het bedrijf dus gezond is en in staat moet zijn succesvol te blijven. Maar ik wil van mijn aandelen af, ik wil niet langer gevangen zijn in het gedoe met [C], dat mij nu al jaren bezighoudt. Dus ik sta achter de door mij en [A] onderhandelde deal en wil dat zo snel mogelijk afronden. Ik heb geen belangstelling in (opnieuw) een maandenlang durend waarderingsproces, dat vervolgens nergens toe leidt, omdat [A] mijn aandelen niet voor het hogere bedrag wil kopen en [C] ze niet kan kopen.’

2.24. Bij e-mail van 22 maart 2022 heeft de accountant van [de Holding] aan [B.V. 3] de consolidatiestaat van 2021 verstrekt en een overzicht van de steunmaatregelen, beide op basis van de ontvangen kolommenbalansen van 22 maart 2022. Volgens deze consolidatiestaat bedraagt het resultaat na belastingen over 2021 € 1.147.952,-.

3. Het geschil

3.1. [de Holding c.s.] vorderen, zakelijk weergegeven:

primair:

te bepalen dat dit vonnis op de voet van artikel 3: 300 BW in de plaats treedt van een wettig opgemaakte akte die overeenkomt met het concept opgenomen in Productie 19 waarin [B.V. 3] een verklaring aflegt dat zij niet langer gegadigde is voor de aankoop van de thans door [B.V. 2] ten verkoop aangeboden aandelen in [de Holding];

subsidiair:

[B.V. 1] te machtigen op de voet van artikel 3:300 BW om namens [B.V. 3] te compareren bij het passeren van een notariële akte die substantieel overeenkomt met de als Productie 20 in concept aangehechte notariële akte van overdracht van aandelen, en daarbij namens [B.V. 3] te verklaren dat [B.V. 3] afziet van haar recht op overneming van de aandelen, conform het bepaalde in de statuten omtrent de blokkeringsregeling van [de Holding];

meer subsidiair:

[B.V. 3] te veroordelen tot het verstrekken van een schriftelijke verklaring dat zij niet langer gegadigde is voor de aankoop van de thans door [B.V. 2] ten verkoop aangeboden aandelen in [de Holding], op straffe van een dwangsom;

primair, subsidiair en meer subsidiair:

[B.V. 3] te bevelen tot het gedogen van het passeren van een notariële akte tot levering van de aandelen in [de Holding] van [B.V. 2] aan [B.V. 1], waarvan de inhoud substantieel overeenkomt met het concept dat is opgenomen als Productie

20, zulks op straffe van een dwangsom een en ander met veroordeling van [B.V. 3] in de proceskosten, inclusief de nakosten.

3.2. Aan deze vordering leggen [de Holding c.s.] het volgende ten grondslag.

[B.V. 3] misbruikt de statutaire aanbiedingsregeling om de aandelentransactie tussen [B.V. 2] en [B.V. 1] te frustreren. De beschikbaarstelling van informatie is geen voorwaarde voor het door de statuten geëiste overleg over de koopprijs. [B.V. 3] heeft voldoende tijd gehad en vragen kunnen stellen aan de accountant. Uit alles blijkt dat € 1,2 miljoen een goede prijs is, maar dat [B.V. 3] (net als in 2020) niet over financiële middelen beschikt. Daar komt bij dat [B.V. 3] alle beschikbare informatie heeft gekregen.

3.3. [B.V. 3] concludeert tot niet-ontvankelijkheidsverklaring dan wel afwijzing van het gevorderde, met veroordeling in de proceskosten, waaronder de nakosten, te vermeerderen met de wettelijke rente. Hij voert daartoe gemotiveerd verweer, dat hierna, voor zover nodig, zal worden besproken.

4. De beoordeling van het geschil

4.1. Partijen twisten over de toepassing van de statutaire aanbiedingsregeling. Tegenover het standpunt van [de Holding c.s.] dat [B.V. 3] de termijn van artikel 12 lid 5 ongebruikt heeft laten verstrijken heeft [B.V. 3] aangevoerd dat [de Holding] incorrect handelt maakt door hem relevante informatie te onthouden en hem zo een eerlijke kans te onthouden om de helft van de aandelen (dat is dus: een aandeel) van [B.V. 2] te verwerven. Ter zitting heeft hij duidelijk gemaakt dat het hem er om te doen is dat hij externe financiering verkrijgt voor het kopen van het aandeel van [B.V. 2] en dat hij daarvoor financiële informatie van [de Holding] behoeft. Nu hij sinds 21 september 2021 geen bestuurder meer is van [de Holding] heeft hij, ten opzichte van C – die enig statutair bestuurder is, een informatieachterstand.

4.2. [B.V. 3] heeft op 5 januari 2022, binnen de daarvoor gegeven termijn, gereflecteerd op de aangeboden aandelen, gehouden door [B.V. 2]. Op grond van artikel 12 lid 5 van de statuten was er tot 26 januari 2022 gelegenheid om tot overstemming te komen over de koopprijs. De termijn is verstreken zonder dat [B.V. 3] prijsonderhandelingen heeft gevoerd. Dat kan, zo overweegt de voorzieningenrechter, verklaard worden door het feit dat [B.V. 3] er wel van overtuigd is dat de koopprijs die is overeengekomen door [B.V. 1] en [B.V. 2], en ook voor haar uitgangspunt vormt, zeker niet te hoog is. Hoewel de communicatie op dit punt wellicht niet steeds geheel zuiver en scherp is verlopen, gaat het er [B.V. 3] dus niet om dat er een waardering van de aangeboden aandelen plaatsvindt, maar dat hij een financier kan overtuigen dat de koop een verantwoorde investering is. Daarvoor behoeft hij informatie die hem, als aandeelhouder, niet ter beschikking staat. [de Holding c.s.] mochten er, gezien de in de e-mailwisseling geuite wensen van [B.V. 3], niet zonder meer van uitgaan dat [B.V. 3] afziet van de verwerving van een van de aangeboden aandelen. Dat [B.V. 3] niet in staat zou zijn de koop van een aandeel te financieren, zoals [de Holding c.s.] suggereert, is onvoldoende om aan te nemen dat [B.V. 3] niet in redelijkheid belang heeft nadere inlichtingen te verlangen om te trachten daarmee alsnog de financiering van de koop rond te krijgen.

4.3. De vraag is wel of [B.V. 3] *recht* heeft op de gewenste (financiële) informatie. De statuten bevatten niet de plicht voor de vennootschap aandeelhouders (die niet tevens bestuurder zijn), desgewenst, in het kader van de aanbiedingsregeling,

van informatie (in aanvulling op al tot stand gekomen jaarrekeningen) te voorzien. In een geval als dit, waarin geenszins vast staat dat de aandeelhouder (hier: [B.V. 3]) niet in staat zal zijn de aankoop van een of meer aandelen te financieren, kan de aandeelhouder die niet tevens bestuurder is wel nadere inlichtingen verlangen die ogenschijnlijk relevant zijn voor het verkrijgen van financiering door een derde partij. Bijzondere omstandigheden (die daaraan in de weg zouden staan) daargelaten, kan de aandeelhouder in de positie waarin [B.V. 3] verkeert die inlichtingen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid, artikel 2:8 BW, verlangen.

4.4. Hoewel [B.V. 3] wellicht in een wat laat stadium om concrete bescheiden heeft gevraagd en ook pas in een laat stadium de accountant van [de Holding] heeft benaderd, heeft zij daarmee niet het recht verspeeld die inlichtingen alsnog te verlangen en kan zij aanspraak maken op een kort uitstel om alsnog de financiering rond te krijgen en een koopovereenkomst aan te gaan met (min of meer) dezelfde inhoud als de koopovereenkomst die tussen [B.V. 1] en [B.V. 2] tot stand is gekomen. Tegen de verstrekking van de op 9 februari 2022 door [B.V. 3] verlangde bescheiden kan [de Holding] in redelijkheid dan ook geen bezwaar maken. [de Holding] heeft deze bescheiden ook deels verstrekt, daags voor de mondelinge behandeling. Aannemelijk hierbij is overigens dat een deel van de bescheiden door ziekte van een medewerker van [de Holding] niet eerder kon worden opgesteld. Wat ontbreekt is met name de liquiditeitsprognose, die op zeer korte termijn verwacht wordt of samengesteld zou kunnen worden.

4.5. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter moet [B.V. 3], na verstrekking van de liquiditeitsprognose, nog maximaal drie weken de gelegenheid worden geboden om, mede met de daags voor de zitting verkregen informatie, te bezien of hij de financiering van de door hem gewenste aandelentransactie rond kan krijgen. Aangezien [de Holding] onweersproken heeft gesteld dat de jaarrekening nooit zo vroeg in het jaar gereed is geweest en ook dit jaar eerst tegen de zomer in concept gereed zal zijn, kan [B.V. 3] niet nu (al) aanspraak maken op de 'definitieve' jaarrekening over 2021. Indien [B.V. 3] voor het verstrijken van die termijn niet onvoorwaardelijk verklaart de aandelen van [B.V. 2] te willen en kunnen kopen voor een prijs overeenkomend met de koopprijs die [B.V. 1] aan [B.V. 2] bereid is te betalen, zijn haar rechten op grond van de blokkeringsregeling uitgeput. Zij zal dan niet (alsnog) om een waardering kunnen vragen, onder verwijzing naar de blokkeringsregeling; die bevoegdheid komt haar dan, onder de gegeven omstandigheden, niet meer toe. [B.V. 3] kan zich er ook niet (meer) op beroepen dat [de Holding] gehouden zou zijn haar (deels) te financieren. Ter zitting heeft zij zich er wel over beklagd dat [de Holding] onnodig middelen oppot, maar zij heeft zich niet op het standpunt gesteld (en evenmin een daarop toegesneden reconventionele vordering geformuleerd) dat het oppotten van middelen jegens haar onrechtmatig is (een vordering die naar de inschatting van de voorzieningenrechter, gelet op wat hierover tijdens de zitting naar voren is gebracht, ook weinig kansrijk lijkt).

4.6. Kortom, bij deze stand van zaken kan [B.V. 3] (nog) niet veroordeeld worden mee te werken aan de overdracht van de beide aandelen door [B.V. 2] aan [B.V. 1]. Daarbij moet bedacht worden dat het spoedeisend belang bij [de Holding], [B.V. 1] en [B.V. 2] ook weer niet zo groot is dat een kort nader uitstel ten behoeve van [B.V. 3] zeer bezwarend is. De vorderingen van [de Holding c.s.] worden, in dit stadium, dus afgewezen. Zij worden als de in het ongelijk gestelde partij, veroordeeld in de kosten van dit geding, zoals gevorderd te

vermeerderen met de wettelijke rente. Voor veroordeling in de nakosten bestaat geen grond, nu de kostenveroordeling ook voor deze nakosten een executoriale titel oplevert (vgl. HR 19 maart 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL1116, NJ 2011/237). 4.7. Ten overvloede overweegt de voorzieningenrechter nog wel het volgende. Zelfs als [B.V. 3] een van de beide door [B.V. 2] aangeboden aandelen mocht kopen en geleverd krijgen, dan is de vraag of er een werkbare situatie ontstaat. [C] heeft dan via zijn BV wel zijn participatie vergroot, maar [B.V. 1] is nog steeds enig bestuurder, en daarin kan de verkrijging van een aandeel door [B.V. 3] geen verandering in brengen. [C] is niet meer werkzaam in de vennootschap, en heeft geen invloed op het beleid dat [A] voert. Duidelijk is geworden dat [C] geen vertrouwen heeft in [A], en dat [A] niet meer met [C] wil samenwerken. Dat belooft weinig goeds. Een vertrek van [C] uit de vennootschap lijkt dan ook de enig zinvolle stap te zijn. Ter zitting is gebleken dat de prijs die [C] voor zijn participatie wenst te ontvangen en de prijs die [A] kan (of wil) betalen te ver uiteenlopen en dat blokkeert de scheiding der wegen. Wellicht dat meer creativiteit bij de vormgeving van een transactie alsnog tot een oplossing kan leiden.

5. De beslissing

De voorzieningenrechter:

- 5.1. wijst het gevorderde af;
- 5.2. veroordeelt [de Holding c.s.] om binnen veertien dagen nadat dit vonnis is uitgesproken de kosten van dit geding aan [B.V. 3] te betalen, tot dusver aan de zijde van [B.V. 3] begroot op € 1.692,--, waarvan € 1.016,-- aan salaris advocaat en € 676,-- aan griffierecht;
- 5.3. bepaalt dat [de Holding c.s.] bij gebreke van tijdige betaling de wettelijke rente over de proceskosten verschuldigd is;
- 5.4. verklaart dit vonnis wat betreft de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

NOOT

1. Het is inmiddels vaste rechtspraak dat de informatierechten van aandeelhouders bij besloten verhoudingen verdergaan dan de mogelijkheid om tijdens een algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) vragen te stellen en informatie te ontvangen, zoals de Hoge Raad in het *ASM*-arrest oordeelde dat dit bij beursvennootschappen in beginsel het geval is.¹ In de praktijk komt het geregeld voor dat in een joint venture niet alle aandeelhouders ook bestuurder zijn van die rechtspersoon. Dit maakt dat er een grote informatie-asymmetrie ontstaat tussen de aandeelhouders die geen bestuursfunctie bekleden enerzijds, en de aandeelhouders die wel een bestuursfunctie vervullen. De laatsten hebben immers uit hoofde van hun hoedanigheid als bestuurslid toegang tot informatie die de andere aandeelhouders die geen bestuurder zijn niet hebben. Ditzelfde scenario speelt zich af tussen partijen in deze uitspraak van de rechtbank Den Haag van 6 april 2022.
2. De structuur van de festivalorganisator is verdeeld over drie natuurlijke personen A, B en C, die via hun persoonlijke holdings, respectievelijk [1], [2] en [3], ieder een derde van de aandelen houden van de holdingvennootschap die aan het hoofd staat van enkele werkmaatschappijen. Aanvanke-

1 HR 9 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM0976, «JOR» 2010/228, m.nt. M.J. van Ginneken.

lijk waren alle drie de aandeelhouders lid van de raad van bestuur. Medio 2020 trad bestuurder [2] af. Een jaar later, op 21 september 2021, treedt bestuurder van [3] af omdat C zich tijdens een festival schuldig heeft gemaakt aan grensoverschrijdend gedrag. Enkele maanden later wordt ter aandeelhoudersvergadering gesproken over de mogelijke uitkoop van [2] en [3] door [1]. Vervolgens doet [1] een bod op de aandelen van [3] welk bod door [3] wordt afgewezen en even later sluit [1] met [2] een koopovereenkomst waarbij [1] de aandelen van [2] overneemt voor € 1,2 miljoen. Opvallend is dat de prijs die [2] heeft geaccepteerd slechts de helft bedraagt van de waardering van diezelfde aandelen in 2020. Ogenscheinlijk is die prijs derhalve ruim onder de marktprijs gelegen.

3. De holdingvennootschap (verder de holding) heeft echter een statutaire blokkeringsregeling op grond waarvan verkopende aandeelhouders hun aandelen eerst moeten aanbieden aan de medeaandeelhouders. Verder bepalen de statuten van de holding dat indien niet binnen een termijn van drie weken een prijsovereenkomst wordt bereikt, een derde wordt aangewezen om de prijs voor de aandelen vast te stellen. Alvorens [2] de aandelen dus kan verkopen en overdragen aan [1], dient [2] deze eveneens aan [3] aan te bieden. In reactie hierop laat [3] weten te reflecteren en verzoekt zij [1] als enig bestuurder van de holding om de financiële informatie over het jaar 2021 en de prognoses voor de aankomende jaren te verstrekken. Drie weken verstrijken nadat [3] de verzochte informatie aan [1] heeft verzocht. Twee dagen na het verstrijken van die datum, verzoekt de advocaat van [3] nogmaals om de verzochte informatie. Vervolgens stellen [1] en de holding zich op het standpunt dat de termijn voor het onderhandelen over de prijs voor de aandelen ongebruikt is verstreken en verstrekt de holding gelijktijdig enige van de verzochte financiële informatie. Voorts meent [1] kort gezegd dat [3] haar kansen heeft verspeeld en verzoekt haar te bevestigen dat zij niet langer een beroep wil doen op de koop van de helft van de aandelen van [2]. Holding, [1] en [2] beginnen een kort geding en uiteindelijk verkrijgt [3] pas een dag voor de mondelinge behandeling een deel van de door haar verzochte informatie.

4. De holding, [1] en [2] vorderen, samengevat, dat de voorzieningenrechter bepaalt dat [3] geen recht heeft om de helft van de aandelen van [2] te kopen, althans medewerking door [3] moet worden verleend aan de overdracht van de aandelen van [2] aan [1]. [3] verweert zich met de stelling dat zij niet de benodigde en verzochte (financiële) informatie heeft ontvangen om de externe financiering aan te trekken die [3] nodig heeft om de helft van de aandelen van [2] te kopen. De rechtbank overweegt, in onze ogen terecht, dat voor het financieren van de overname van de aandelen [3] als aandeelhouder mag verlangen dat haar (bepaalde) informatie wordt verstrekt. De grondslag hiervoor vindt de rechtbank in art. 2:8 BW, de zorgvuldigheidsverplichting van het bestuur jegens minderheidsaandeelhouders.² De rechtbank volgt daarmee de lijn die de Ondernemingskamer heeft uitgezet en recentelijk nog heeft bevestigd in de beschikking van 24 augustus 2021.³

5. Blijkens de jurisprudentie wordt een informatierecht van aandeelhouders buiten vergadering bij besloten verhoudingen met name toegekend in gevallen van (mogelijke) belangenverstremming.⁴ Alhoewel in de onderhavige uitspraak geen sprake is van (mogelijke) belangenverstremming in de zin van de wet (art. 2:239 lid 6 BW), is er wel sprake van een andere vorm van een belangenconflict. Immers, het verstrekken van de verzochte informatie zou nadelig kunnen zijn voor [1] als aandeelhouder. Zonder de verzochte informatie kan [3] namelijk naar eigen zeggen de overname van de aandelen niet financieren. Dit betekent de facto dat [1] alle aandelen van [2] kan kopen en de meerderheid in de AvA verkrijgt. Het is dus in het belang van [1] als aandeelhouder als [1] als bestuurder van de holding weigert alle verzochte informatie te verschaffen. In dit opzicht is er dus ten minste sprake van een mogelijk belangenconflict. Of het voor de holding uitmaakt of [1] wel of niet de meerderheid verkrijgt, achten wij echter niet waarschijnlijk. Derhalve lijkt de onderhavige uitspraak niet te vallen onder de categorie van '(mogelijke) belangenverstremming' – als primaire grondslag voor het ontstaan van het informatierecht van een individuele aandeelhouder – en de uitspraak vormt daarmee een welkome uitbreiding op de bestaande jurisprudentie omtrent informatierechten van aandeelhouders buiten vergadering (in besloten verhoudingen). Andere situaties waarbij een aandeelhouder in een besloten verhouding recht heeft om specifieke informatie te ontvangen dan wel dat de vennootschap verplicht is bepaalde informatie actief aan haar aandeelhouders te verstrekken, betreffen: (i) transacties die leiden tot benadeling van een of meerdere specifieke aandeelhouders,⁵ (ii) een verslechterende financiële toestand van de vennootschap⁶ en (iii) het niet voldoen aan bepaalde wettelijke verplichtingen door de vennootschap.⁷ De onderhavige uitspraak valt naar onze mening niet binnen een van deze categorieën, noch onder de categorie '(mogelijke) belangenverstremming'. Voorts kan ook een onderscheid worden gemaakt tussen ad hoc en doorlopende informatieverplichtingen van de vennootschap jegens haar aandeelhouders. In het laatste geval houdt het verstrekken van informatie aan de aandeelhouder(s) niet verband met een concrete gebeurtenis,⁸ maar vloeit dit voort uit de zorgvuldigheidsverplichting (van art. 2:8 BW) van het bestuur jegens de aandeelhouder(s). Een dergelijke continue informatieverplichting heeft de Ondernemingskamer bijvoorbeeld aangenomen in de *Brouwer Bloembollen*-beschikking.⁹ Uit deze uitspraak kan worden geconcludeerd dat onder meer twee aspecten van groot belang zijn, te weten: (i) het bestaan van een informatieasymmetrie omdat een van de twee aandeelhouders niet langer, of tijdelijk geen deel uitmaakt van het bestuur c.q. geen toegang heeft tot dezelfde informatie en (ii) een zekere verknochtheid in het samenwerkingsverband tussen de aandeelhouders/bestuurders. In

2 HR 1 maart 2002, «JOR» 2002/79, m.nt. Van den Ingh, ECLI:NL:HR:2002:AD9857 (*Zwagerman*).

3 OK 24 augustus 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:2692, «JOR» 2021/296.

4 Annotatie P.L. Hezer bij OK 27 februari 2020, «JOR» 2020/203, randnummer 3. Zie ook OK 24 augustus 2021, «JOR» 2021/296.

5 HR 4 april 2014, «JOR» 2014/290, m.nt. De Haan (*Cancun*).

6 OK 20 oktober 2016, ARO 2017/45 (*Ekopon*).

7 OK 20 december 2018, ARO 2019/75 (*Parlevliet*).

8 Annotatie P.L. Hezer bij OK 24 augustus 2021, «JOR» 2021/296, randnummer 5.

9 OK 13 maart 2020, «JOR» 2020/172, m.nt. Josephus Jitta (*Brouwer Bloembollen*).

laatstgenoemd kader spreekt Hezer over een 'klassieke quasi-vof'.¹⁰

6. Aldus kan in besloten verhoudingen onder omstandigheden een informatierecht van een individuele aandeelhouder worden aangenomen. In beginsel kan een informatieverzoek van een aandeelhouder vervolgens enkel alsnog worden afgewezen als zich daartegen een zwaarwegend belang (van de vennootschap en de daarmee verbonden onderneming) verzet.¹¹ Het klassieke voorbeeld hiervan is dat de aandeelhouder om (actuele) concurrentiegevoelige informatie vraagt. Uiteraard dient de verzoekende aandeelhouder wel een redelijk belang te hebben bij zijn verzoek om informatie en het ontvangen daarvan, wat geen uitstel kan lijden tot de eerstvolgende vergadering.

7. Vanuit een pragmatische invalshoek bezien, ligt het ook in de reden dat de holding in de onderhavige uitspraak de verzochte informatie moet verstrekken. Indien [3] namelijk niet had afgezien van het recht op een onafhankelijke waardering door een accountant (op grond van art. 12 lid 5 van de statuten), had [3] (in feite) exact dezelfde informatie ontvangen via de waardering door deze accountant. De accountant had namelijk bij het maken van zijn waardering ongetwijfeld gesteund op dezelfde informatie die [3] had opgevraagd. In deze zin omvat het meerdere onzes inziens ook het mindere; als een aandeelhouder het recht heeft op een waardering door een externe deskundige, ligt het in de reden dat diezelfde aandeelhouder (in beginsel) ook het recht heeft op de onderliggende (financiële) documentatie waar deze externe deskundige zijn waardering op zal baseren.

mr. M.C. van Rijswijk en mr. J.A.G. de Boer
advocaten bij Stonewater

Civiel recht

88

Renovatie, logeerwoning en verhuiskostenvergoeding

Hoge Raad

1 april 2022, nr. 21/03802, ECLI:NL:HR:2022:493

(mr. Kroeze, mr. Lock, mr. Ter Heide, mr. Schaafma, mr. Makkink)

(Concl. A-G Valk; niet opgenomen)

Noot mr. E.E. van der Kamp

Prejudiciële vragen. Wettelijke verhuiskostenvergoeding verschuldigd bij aanbieden logeerwoning bij renovatie huurwoning?

[BW art. 7:220; Rv art. 392]

Essentie: Een redelijke wetsuitleg brengt mee dat een huurder van een zelfstandige woonruimte die tijdens een renovatie het gehuurde moet verlaten en tijdelijk verblijft in een door de verhuurder ter beschikking gestelde, volledig ingerichte en gestoffeerde wisselwoning, geen aanspraak kan maken op de minimumbijdrage. Dat geldt ook indien de verhuurder daartoe een redelijk aanbod heeft gedaan, maar de huurder dit aanbod niet heeft aanvaard. Voor zover een tijdelijk verblijf in een wisselwoning toch gepaard gaat met kosten voor de huurder kan de huurder in beginsel aanspraak maken op vergoeding van die kosten. Het ligt op de weg van de verhuurder om in voorkomend geval in het renovatievoorstel een concreet aanbod te doen met betrekking tot het tijdelijke verblijf in een volledig ingerichte en gestoffeerde wisselwoning en de vergoeding van eventuele kosten die daarmee gepaard kunnen gaan.

Samenvatting: De wettelijke regeling inzake renovatie in art. 7:220 BW bevat een verplichting tot betaling van een forfaitaire, minimale vergoeding van verhuis- en inrichtingskosten. Een in de rechtspraak verschillend beantwoorde vraag is of deze vergoeding ook is verschuldigd indien een logeerwoning (ook wel wisselwoning) ter beschikking wordt gesteld en de huurder geen verhuis- of inrichtingskosten hoeft te maken. Hierover zijn prejudiciële vragen aan de Hoge Raad voorgelegd. De Hoge Raad beslist dat een redelijke wetsuitleg meebringt dat een huurder van zelfstandige woonruimte die tijdens een renovatie het gehuurde moet verlaten en tijdelijk verblijft in een door de verhuurder ter beschikking gestelde, volledig ingerichte en gestoffeerde wisselwoning, geen aanspraak kan maken op de minimumbijdrage. Dat geldt ook indien de verhuurder daartoe een redelijk aanbod heeft gedaan, maar de huurder dit aanbod niet heeft aanvaard. In die gevallen heeft de verhuurder immers, door het ter beschikking stellen van een volledig ingerichte en gestoffeerde wisselwoning, een redelijke en passende voorziening getroffen die meebrengt dat de huurder zelf geen verhuis- en herinrichtingskosten hoeft te maken. Dat geval kan daarom niet op één lijn worden gesteld met de situatie dat de verhuurder niet een zodanige voorziening treft en de huurder die het gehuurde wegens een renovatie moet verlaten niettemin geen verhuis-

¹⁰ Annotatie P.L. Hezer bij OK 24 augustus 2021, «JOR» 2021/296, randnummer 9.

¹¹ OK 1 november 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:4103, ARO 2019/193, r.o. 3.18 (Bosal).